

Survista statistica da la Svizra 2002

Office fédéral de la statistique
Bundesamt für Statistik
Ufficio federale di statistica
Uffizi federal da statistica

Uffizi federal da statistica

Infurmaziuns:

Telefon 032/713 60 11

Telefax 032/713 60 12

Empustaziun da publicaziuns:

Telefon 032/713 60 60

Telefax 032/713 60 61

Internet: <http://www.statistik.admin.ch>

Decleraziun dals segns:

In stritg (–) empè d'ina cifra munta ch'i n'exista nagut (absolut nulla).

Ina nulla (0 u 0,0 etc.) empè d'ina autra cifra inditgescha in dumber ch'è pli pitschen che la mesadad da l'unitad utilisada la pli pitschna (dentant pli grond che absolut nulla).

Trais puncts (...) empè d'ina cifra muntan che la cifra nun è d'obtegnair u ch'ella è vegnida laschada davent per auters motivs.

Tschertas graficas e tabellas cuntegnan abreviazions per ils nums dals chantuns. Quels vegnan explitgads en la tabella sin pagina 4.

Editur:

Uffizi federal da statistica

Secziun infurmaziun e documentaziun

Avrigl 2002. Cumpara en rumantsch,

tudestg, franzas, talian ed englais.

Concepziun e redacziun:

Bernhard Morgenthaler, Daniel von Burg

Retschertga:

Verena Hirsch

Translaziun:

Translaziun dal text original tras Lia

rumantscha, Cuira

Layout:

Valérie Béguelin

Cuverta:

© Ann Cutting/PRISMA

Numer d'empustaziun:

024-0200

ISBN:

3-303-00236-3

Cuntegn

Geografia	2
Ambient	3
Populaziun	4
Lavur	8
Pajas e pretschs	9
Product naziunal, bilantscha dals pajaments	10
Entradas dals chantuns	11
Structura da manaschi e da branscha	12
Industria e commerzi cun l'exteriur	13
Agricoltura	14
Energia	15
La Svizra e l'Europa	16
Turissem	18
Traffic	19
Construir ed abitar	20
Consum privat	21
Finanzas publicas	22
Bancas, assicuranzas	23
Segirtad sociala	24
Meds da massa	25
Sanadad	26
Scolaziun e scienza	28
Politica	30
Criminalitad	32
Ils chantuns da la Svizra	33

L'Annuari statistic 2002 ed il Lexicon statistic en l'internet

Pli cumplexsiv, en versiun electronica sin CD-ROM ed en l'internet sco era en color – uschia è sa preschentà l'onn passà l'Annuari statistic da la Svizra, ed el è vegnì recepì fitg positivamain.

L'ediziun 2002 da l'annuari, l'ovra da standard da la statistica svizra, cuntinuescha e sviluppescha l'annuari vinavant questa lingua: cun las pli novas datas a disposiziun, cun survistas concisas e visualisaziuns dals 19 secturs tematics, cun explicaziuns davart las metodas e definiziuns e cun novas contribuziuns davart temas actuals dal puntg da vista statistic.

A l'ediziun stampada da l'annuari è agiuntada ina CD-ROM. Ella cumpiglia ils cuntegns da la versiun stampada, cumplettads cun tabellas da l'annuari statistic regional «Chantuns e citads da la Svizra 2002». Diversas pussaivladads da retschertga effectivas e confortablas permettan l'access als cuntegns.

Supplementarmain è a disposiziun en l'internet – sin la website da l'Uffizi federal da statistica (UST) – dapi l'avrigl 2001 in lexicon statistic da la Svizra (<http://www.statistik.admin.ch>). El cumpiglia las infurmaziuns da l'annuari ed anc bler dapli tabellas, texts, diagrams e chartas. Il lexicon vegn actualisà ed amplifitgà cuntinuadamain. Sper quest pool da datas cuntegnend objects ch'ins po chargiar sin l'agen computer, porscha l'UST era la banca da datas online STATWEB che permetta da far tabellas tenor basegns individuals en secturs tematics elegids.

Las indicaziuns davart ils pretschs e las pussaivladads da retrair ils annuaris ed il lexicon sa chattan sin la quarta pagina da cuverta.

Il clima en Svizra 2001

Staziun	Temperatura media		Precipitaziuns annualas		Summa d'uras suleglivas	
	°C	diff. ¹	mm	index ²	h	index ²
Lugano (273 m.s.m.)	13,7	2,1	1 498	87	2 167	110
Basilea-Binningen (316)	11,7	2,0	984	125	1 584	103
Genevra-Cointrin (420)	11,9	2,0	1 179	127	1 754	97
Neuchâtel (485)	11,2	1,9	1 132	115	1 565	98
Sion (482)	11,5	2,2	633	110	1 942	96
Turitg-SMA (556)	10,6	2,1	1 440	128	1 527	100
Berna-Liebefeld (565)	10,7	2,5	1 257	125	1 573	98
Son Gagl (779)	9,3	1,9	1 316	118	1 419	100
Tavau-Vitg (1590)	4,7	1,9	1 230	122	1 547	93

Ils pli gronds lais	Surfatscha km²	Part en % Svizra
Lac Léman	580	59,5
Lai da Constanza	535	32,3
Lac de Neuchâtel	215	100,0
Lago Maggiore	210	19,3

Ils pli lungs flums	Lunghezza km	Quantità d'aua ⁴ en m³/s
Rain ³	375	1 052
Ara	295	560
Rodan ³	264	343
Reuss	159	140

Utilisaziun dal terren ⁵	km²	%
Guaud, bostgaglia	12 716	30,8
Surfatscha agrara utilisabla	9 873	23,9
Economia d'alp	5 378	13,0
Surfatscha da terren abità	2 791	6,8
Auas	1 740	4,2
Autras surfatschas nunproductivas	8 787	21,3
Surfatscha totala	41 285	100,0

Las pli autas muntognas	Chantun	Autezza m
Pointe Dufour (Mont Rose)	VS	4 634
Dom (Mischabel)	VS	4 545
Weisshorn	VS	4 505
Matterhorn (Mont Cervin)	VS	4 478

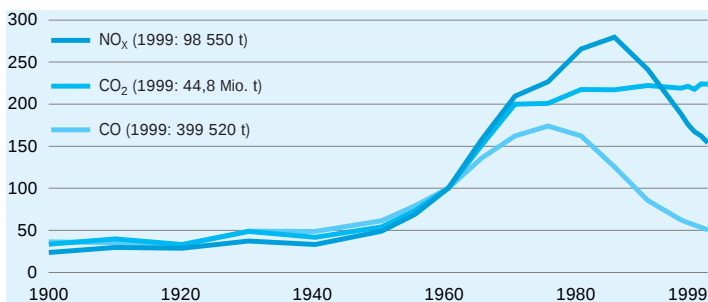
Cunfins cun stadis vischins ⁶	km
Italia	734,2
Frantscha	571,8
Germania	345,7
Austria	165,1
Liechtenstein	41,1

Coordinatas
N 47°48' ladezza nord ad Oberbargen SH
E 10°30' lunghezza ost al Piz Chavalatsch GR
S 45°49' ladezza nord a Chiasso TI
W 5°57' lunghezza ost a Chancy GE

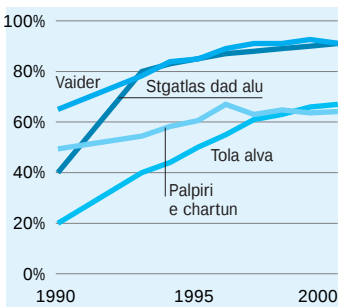
La zona da terren abità è creschida
Tenor la statistica d'areal da l'UST è la surfatscha da terren abità creschida dapi l'entschatta dals onns otganta per radund 13%, cunzunt a cust da la surfatscha cultivada. Quai munta ch'igl è vegnì surbajegià mintga secunda stgars in meter quadrat terren da cultura. La mesadad da la surfatscha da terren abità è areal d'edifizis, in terz è areal da traffic (il rest sa reparta sin areals d'industria, parcs ed areals da recreaziun, deponias ed auter). Creschida è era la surfatscha dal guaud, surtut en las regiuns periferas (pastgiras d'alp allontanadas en creschidas en).

¹ Differenza da la media da plirs onns en °C
² 100 = media da la seria da mesiraziuns da plirs onns
³ Lunghezza fin al cunfin svizzer
⁴ Media da plirs onns, livel 2000
⁵ Statistica d'areal 1992/97
⁶ Senza enclavas
Funtaunas: MeteoSvizra, FAGN, UST

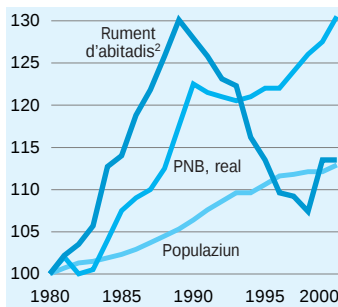
Emissiuns da substanzas nuschaivlas¹ (index 1960=100)

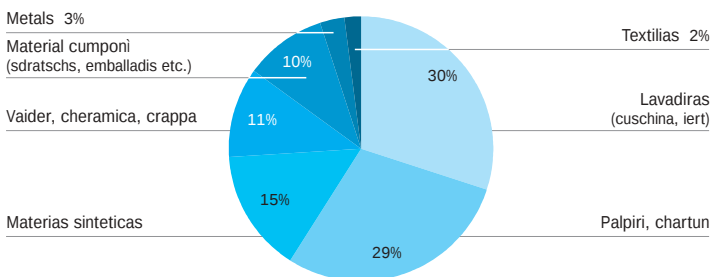
Quotas da recicladi

Quantitad dal rument (index 1980=100)

Ruments dal tegnaichasa (1992/93, tenor pais)

¹ A partir dal 1990 facturs d'emissiuns dal traffic curregids

² Rument brischà e deponi dal tegnaichasa e commerzi (2000: 2,6 miu. t)

Furtaunas: UFAGC, GNC

Popolaziun

Popolaziun en ils chantuns e las citads (la fin da l'onn, en 1000)

Chantuns	1970	1980	1990	2000	Esters en % 2000
Turitg (ZH)	1 092,2	1 120,8	1 150,5	1 211,6	21,7
Berna (BE)	909,8	911,0	945,6	943,7	11,9
Lucerna (LU)	287,7	294,4	319,5	347,2	15,0
Uri (UR)	33,3	33,5	33,7	35,2	8,2
Sviz (SZ)	90,9	96,6	110,5	130,2	15,1
Sursilvania (OW)	24,4	25,7	28,8	32,4	10,8
Sutsilvania (NW)	25,3	28,3	32,6	38,0	9,3
Glaruna (GL)	37,8	36,1	37,6	38,5	19,8
Zug (ZG)	67,6	75,7	84,9	99,4	19,5
Friburg (FR)	177,7	184,5	207,8	236,3	14,1
Soloturn (SO)	222,1	216,6	226,7	244,0	16,5
Basilea-Citad (BS)	233,5	203,6	191,8	187,7	27,2
Basilea-Champ (BL)	200,0	219,0	230,1	260,0	16,9
Schaffusa (SH)	72,0	69,0	71,7	73,3	19,8
Appenzell dador (AR)	48,4	47,2	51,5	53,5	14,1
Appenzell dadens (AI)	13,0	12,8	13,6	15,0	10,4
Son Gagl (SG)	379,9	389,0	420,3	449,4	19,6
Grischun (GR)	156,8	161,3	170,4	186,7	13,2
Argovia (AG)	426,4	450,8	496,3	544,3	18,8
Turgovia (TG)	180,0	182,7	205,9	227,3	18,9
Tessin (TI)	241,0	265,6	286,7	310,2	25,6
Vad (VD)	507,1	522,3	583,6	620,3	26,6
Vallais (VS)	202,2	217,8	248,3	276,2	16,5
Neuchâtel (NE)	166,6	157,1	160,6	165,7	22,4
Genevra (GE)	330,7	349,6	376,0	408,8	37,7
Giura (JU)	66,9	64,3	65,7	68,8	12,1
Svizra	6 193,1	6 335,2	6 750,7	7 204,1	19,8

Citads grondas

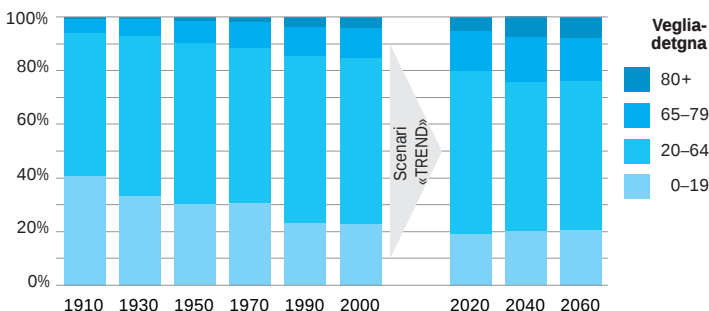
Turitg	...	370,1	341,3	337,9	28,7
Basilea	...	181,9	171,0	166,0	29,1
Genevra	...	156,6	167,2	175,0	43,8
Berna	...	146,8	134,6	122,5	22,0
Losanna	...	126,3	123,2	114,9	35,3

Ina societad pli e pli veglia

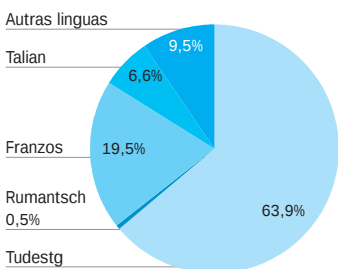
Oz datti bler dapli glied veglia che anc avant 50 onns. Dapi il 1950 è creschì il dumber da las persunas sur 64 per pli ch'il dubel, il dumber da las persunas sur 80 è oz schizunt bun quatter gia uschè aut. La cifra da las persunas sut 20 onns n'è perencunter betg creschida talmain, anzi, dapi ils onns 70 è ella schizunt regressiva. Quest process da vegnir vegl è la consequenza da las meglras aspectativas da vita (p. 26) e dal bass dumber da naschientschas (p. 6). Tenor ils scenaris da populaziun UST, vegn quest process anc a cuntinuar ils proxims decennis ed astgass chaschunar (p.ex. en il sector da la segirezza sociala), considerabels problems.

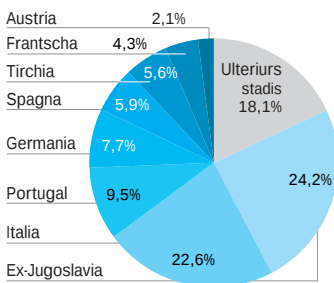
Structura da vegliadetgna

Linguas 2000¹

Derivanza dals esters 2000²

Persunas da l'exteriur: bleras èn naschidas qua, ma n'han betg il dretg da burgais.

La quota da persunas da l'exteriur munta a stgars 20%. Sch'ins quintass dentant mo quellas persunas che abiteschan temporarmain en Svizra, sa reduciss la quota dals esters sin main che 7%. Pli che la mesadad dals abitants senza pass svizzer viva dapi passa 15 onns qua u è gia naschida en Svizra. Cumpareglià cun la cifra da natiralisaziuns da 2,1% (2000: 28'700 persunas) datti anc adina in grond retardament d'integraziun. La populaziun estra è giuvna: sin 100 persunas en la vegliadetgna da gudogn vegnan mo 8 en la vegliadetgna da renta (Svizzers: 30). En connex cun quai stat er il fatg che 27% dals 2000 uffants naschids en Svizra han ina naziunalitad estra.

Suenter che l'immigraziun è sa sminuida durant plirs onns, crescha il dumber d'immigrants dapi il 1998 puspè. Ina gronda part da quels vegnan d'ordaifer l'Europa. Tar ils vischins da l'UE eran ils saldos da migraziun ils ultims onns negativs - pervi dal return da blers Talians, Spagnols e Portugais. Grazia ad ina pli gronda immigraziun nà dals auters stadis da l'UE èn els oz puspè positivs.

¹ Popolaziun tenor linguas principalas (dumbraziun dal pievel, resultats prov.)

² Popolaziun estra stabla: 1'424'370 persunas. Senza stagionar (media annuala 22'431 persunas), persunas cun dimora curta (19'757) e persunas dal sectur d'asil (71'957; incl. persunas recepidas provisoriamain)

Popolaziun

Naschientschas 2000 (naschids vivs)

Total	78 458
Mats sin 100 mattas	106,2
Quota dals naschids ordaifer la lètg (%)	10,7
Naschientschas da plirs uffants	1 110
Naschientschas da schumellins	1 080
Dumber dals uffants sin 100 dunnas ¹	150,0

Mortoris 2000

Total	62 528
Vegliadetgna dals morts:	
0–19 onns	736
20–39 onns	1 612
40–64 onns	8 920
65–79 onns	18 530
≥ 80 onns	32 730

Migraziuns internaziunalas 2000

Persunas immigradas	110 302
da questas esters	84 200
Persunas emigradas	90 078
da questas esters	59 302
Saldo da migraziun	20 224
Svizzers	–4 674
Esters	24 898

Migraziuns internas 2000²

Total arrivads e partids	416 453
--------------------------	---------

Maridaglias 2000

Total	39 758
Svizzer/Svizra	22 555
Svizzer/Estra	8 066
Ester/Svizra	3 857
Ester/Estra	5 280

Vegliadetgna media tar la maridaglia:

Umens nubil	30,3
Dunnas nubilas	27,9

Divorzi 2000

Total	10 511
Cun uffants minorens (%)	46
Durada da la lètg:	
0–4 onns	1 859
5–9 onns	3 388
10–14 onns	1 899
≥15 onns	3 365
Cifra da divorzi (%) ³	25

Chasadas privatas 2000⁴

Total	3 005,6	en 1000
da questas chas.:		
cun 1 persuna	975,7	
da famiglia cun uffants	1 145,0	
1 uffant	474,2	
2 uffants	473,3	
3 uffants	155,2	
≥ 4 uffants	42,3	
Chas. cun in genitur ⁵	95,7	

La famiglia è vinavant la pli frequenta furma da viver⁶

La famiglia tradiziunala è era oz anc la pli frequenta furma da viver (70% da las persunas da 35 fin 44 onns vivan en ina famiglia). Persunas pli giuvnas vivan en partenanzas libras fin ch'els han uffants (trais quarts da las dunnas da 20 fin 24 onns che vivan senza uffant cun in partenari n'èn betg maridadas). La lètg e la famiglia vegnan spustadas adina dapli: mo mintga tschintgavla dunna da l'annada 1965–69 ha gi in uffant avant il 25avel onn da naschientscha (21%; annada 1945–49: 44%). Da l'auter maun stat la glieud giuvna pli ditg tar ils geniturs che pli baud: mo 23% dals umens da l'annada 1970–74 han bandunà lur chasa paterna avant il 20avel onn da naschientscha (annada 1945–49: 45%).

¹ Dumber dals uffants che 100 dunnas partureschan en il decurs da lur vita, sch'ins prenda sco basa ils dumbers da naschientschas observads il 2000 tenor vegliadetgna.

² Migraziuns tranter las vischnancas politicas, senza migraziuns aifer ina vischnanca.

³ Resumaziun dals divorzis (part da las lètgts che vegnan spartidas baud u tard, sch'ins sa basa sin il cumportament da divorzi da l'onn observà)

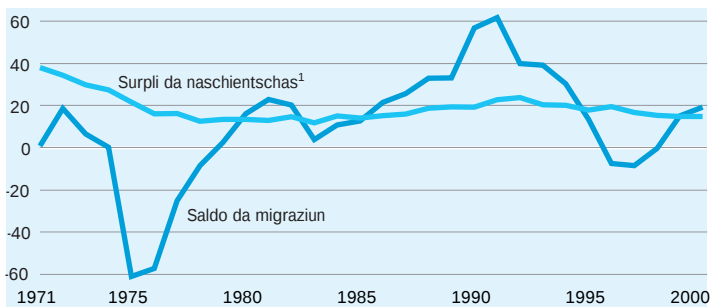
⁴ Stimaziun

⁵ Mo chasadas cun uffants sut 20 onns

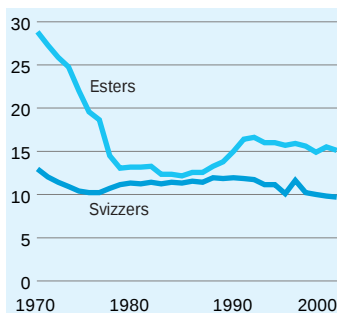
⁶ Funtauna: Mikrozensus Familie 1994/95

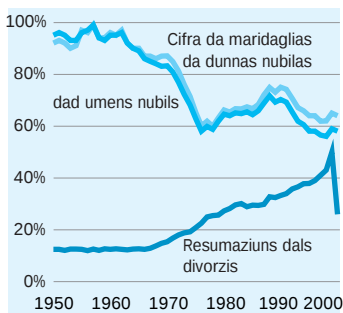
Saldo da migraziun e surpli da naschientschas (en 1000)

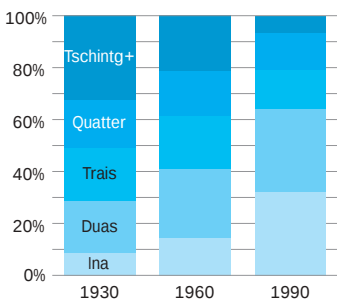
Naschientschas (per 1000 abitants)

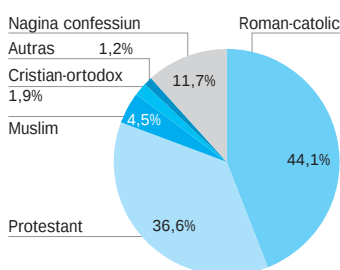
Maridaglias e divorzis²

Grondezza da la chasada³

Religiuns 2000⁴

¹ Naschids vivs – mortoris

² Resumaziun da la cifra da maridaglias: quota d'umens resp. da dunnas nubilas sut 50 che vegnan a maridar en il decurs dal temp, sch'ins sa basa sin il cumportament

da maridar da l'onn observà. Resumaziun dals divorzis: vesair remartga 3, pag. 6

³ Dumber da las personas per chasada. 100% = tut las chasadas privatas (dumbraziun dal pievel)

⁴ Dumbraziun dal pievel, resultats prov.

Quota d'activad da gudogn ¹	1970	1980	1991	1999	2000
Total	48,3	47,8	54,0	53,2	53,0
Dunnas	32,9	34,1	43,2	44,4	44,6
Umens	64,4	62,2	65,3	62,4	61,8
Esters	63,2	55,3	64,9	58,6	57,4
Svizzers	45,5	46,5	51,8	51,9	52,0

Structura sectorala

(en %)	1970	1980	1991	1999	2000
Agricultura ed economia forestala	8,5	6,9	4,2	4,7	4,5
Industria e commerzi	46,2	38,1	31,0	25,9	26,4
Servetschs	45,3	55,0	64,7	69,4	69,1

Actividad da gudogn a temp parzial²

(en %)	1970	1980	1991	2000	2001
Umens	...	...	5,7	8,3	9,2
Dunnas	...	...	43,4	49,6	51,1
Total	...	...	20,6	25,6	26,9

Dischoccupaziun³

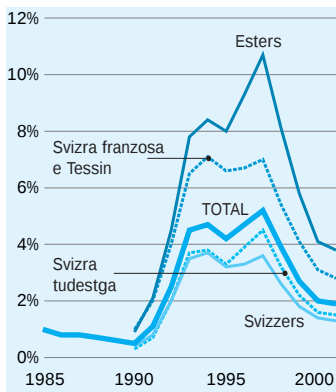
	1970	1980	1990	2000	2001
Dischoccupads	104	6 255	18 133	71 987	67 197
Q. dischocc. a lunga vista ⁴ en %	...	...	6,6	20,1	15,7
Quota da dischoccupaziun en %	0,0	0,2	0,5	2,0	1,9
Umens	...	0,2	0,4	1,7	1,6
Dunnas	...	0,3	0,6	2,4	2,3

Dischoccupaziun

Ils onns novanta è la dischoccupaziun daventada in problem era en Svizra. Pertutgadas èn surtut las personas main qualifitgadas ed ils esters (lur nivel da qualificaziun è en general relativamain bass) e la Svizra latina. Tranter las gruppas da vegliadetgna existan dentant mo differenzas minimas: glieud giuvna n'è betg pertutgada pli ferm da la dischoccupaziun che glieud veglia. I na dat era strusch differenzas tranter las schlattainas.

Grazia al svilup economic, è la dischoccupaziun sa sminuida dap il 1997 a moda massiva en tut las gruppas.

Quota da dischoccupaziun (media ann.)

¹ Personas cun e senza gudogn en %: sco personas cun gudogn valan personas cun ina lavur pajada da min. 6 uras/emna. A partir dal 1991 na cumpiglian las quotas da gudogn betg pli il dumber da personas senza lavur tenor seco, mabain las personas senza gudogn tenor normas internaziunalas.

² Grad d'occupaziun <90 %, basa = tut las personas cun gudogn a la mesadad da l'onni

³ Dischoccupaziun tenor seco. En la tabella a la p. 16 vegn la dischoccupaziun perencunter registrada tenor normas internaziunalas.

⁴ Durada da la dischoccupaziun > 12 mais
Funtaunas: UST, seco

Gudogn da lavur 2001¹

Distribuziun en %	per onn en 1000 fr. (brut)				
	<26	26 – 51,9	52 – 77,9	78 – 103,9	≥104
Total	2,1	17,0	40,1	22,7	18,0
Umens	1,3	11,0	40,3	25,1	22,3
Dunnas	4,3	33,4	39,5	16,2	6,5

Index da la paja reala

1993 = 100	1980	1985	1990	1995	1999	2000
Total	91,2	93,0	97,8	100,1	100,6	100,3
Umens	91,3	93,2	97,5	99,9	100,3	99,9
Dunnas	91,1	93,1	98,7	100,4	101,6	101,6

Index dals pretschs da producents e d'import

Matg 1993=100, media annuala	1980	1985	1990	1995	2000	2001
Index general	84,5	97,3	99,1	99,6	97,0	96,9

Index naziunal dals pretschs da consum

Matg 2000=100, media annuala	1983	1985	1990	1995	2000	2001
Index general	68,7	73,1	82,8	96,7	100,3	101,3

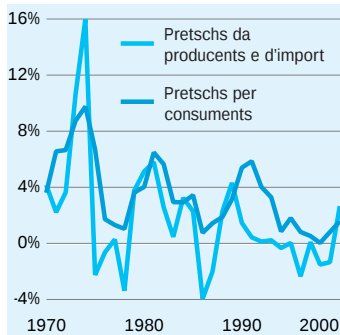
tenor gruppas da consum (elecziun):

Aliments	77,4	82,4	92,1	96,9	99,5	101,6
Fit-chasa	58,5	61,8	76,6	96,2	100,2	103,0
Energia	96,4	105,1	81,7	84,6	103,9	104,1
Tgira da la sanadad	64,2	69,0	79,6	96,1	100,0	100,6
Traffic	68,4	72,3	80,5	95,6	100,9	100,9
Transmissiun d'infurmaziuns	122,2	143,5	128,1	155,3	102,5	98,7

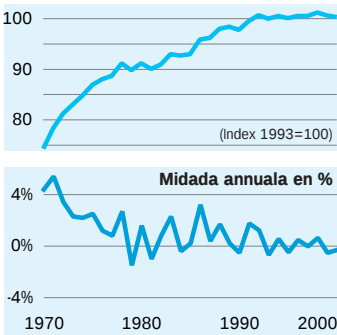
tenor derivanza dals bains:

Interiur	64,0	68,4	80,3	97,0	100,1	101,9
Exteriur	83,3	88,1	90,6	95,9	100,9	99,7

Chareschia annuala

Svilup da las pajas realas

¹ Employiads a temp cumplain senza emprendists

Product naziunal, bilantscha dals pajaments

Product naziunal brut (PNB)

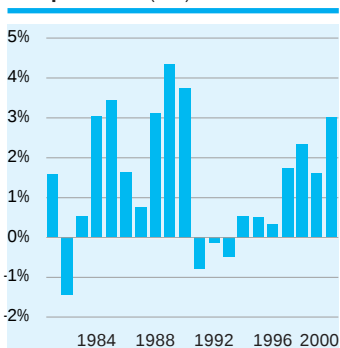
provisori, per pretschs currents

	En milliuns francs		Midadas en %	
	1999	2000	nominal	real
Consum final da chasadas privatas e POoE ¹	237 296	244 886	3,2	2,3
Consum final da l'economia publica	51 561	52 538	1,9	-0,4
Consum final da las assicuranzas socialas	5 210	5 142	-1,3	-0,5
Investiziuns d'equipament	40 999	44 808	9,3	9,0
Investiziuns da construcziun	37 837	40 421	6,8	2,1
Midadas da la provisiun	-2 089	403	...	...
Export da raubas e servetschs	148 375	170 149	14,7	11,8
- import da raubas e servetschs	130 621	153 956	17,9	11,2
Product naziunal brut per pretschs dal martgà	388 568	404 392	4,1	3,0

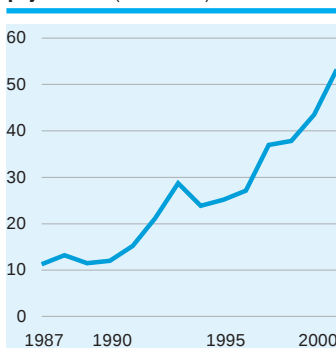
tenor conto da producziun

Producziun da raubas e servetschs	711 122	743 995	4,6	4,2
Taglia sin la plivalita	15 060	16 594	10,2	2,6
Taglias nettas d'import	6 260	6 394	2,1	-3,1
- preprestaziuns	343 875	362 591	5,4	5,2
Product naziunal brut per pretschs dal martgà	388 568	404 392	4,1	3,0

Svilup dal PNB (real)

Saldo da la bilantscha dals pajaments (en mrd. fr.)

Bilantscha dals pajaments 2000

Transacziuns currentas cun l'exteriur

	En milliuns francs		Saldo
	Entradas	Expensas	
Traffic da rauba	143 546	147 762	-4 216
Servetschs	46 358	23 011	23 347
Entradas da chapital e da lavur	104 172	63 641	40 531
Transmissiuns gratuitas	10 195	16 639	-6 444
Total	304 271	251 052	53 219

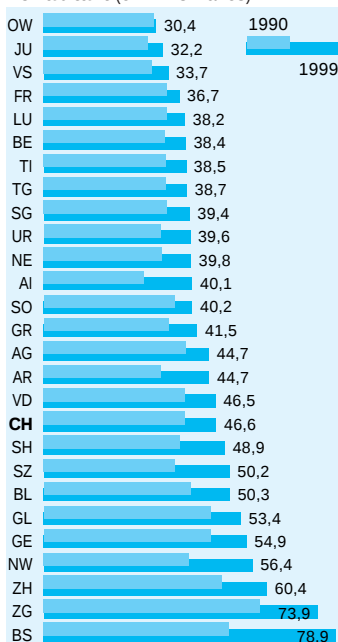
¹ En Svizra; POoE = organisaziun privata senza caracter da gudogn en servetschs da las chasadas

Entradas dals chantuns 1999¹

Total	miu. fr.	%	Midadas ²
ZH	72 997	21,8	3,1
BE	36 498	10,9	0,2
LU	13 110	3,9	-0,7
UR	1 372	0,4	-2,6
SZ	6 348	1,9	2,0
OW	975	0,3	-5,6
NW	2 062	0,6	5,6
GL	2 051	0,6	3,0
ZG	7 168	2,1	4,0
FR	8 640	2,6	0,6
SO	9 707	2,9	-1,2
BS	15 179	4,5	5,5
BL	12 837	3,8	2,0
SH	3 578	1,1	0,6
AR	2 101	0,6	0,5
AI	585	0,2	5,6
SG	17 572	5,3	0,1
GR	7 785	2,3	0,2
AG	23 997	7,2	0,1
TG	8 798	2,6	-1,4
TI	11 681	3,5	-0,3
VD	28 977	8,7	3,4
VS	9 146	2,7	-1,4
NE	6 612	2,0	1,9
GE	22 170	6,6	3,9
JU	2 168	0,6	0,2
Svizra	334 114	100,0	1,6

Per abitant (en millis francs)

Grondas differenzas tranter ils chantuns

Las quotas dals singuls chantuns a l'entrada naziunala èn fitg differentas. Quai è d'attribuir per gronda part al dumber varià d'abitants: il pli grond chantun, Turgovia, gudogna radund diesch gia uschè bler sco ils tschintg pli pitschens chantuns ensemen.

Las entradas dals chantuns pro abitant infurmeschan mo cun resalvas davart la bainstanza materiala en in chantun. Sper las entradas da las chasadas privatas cumpiglian quellas numnadmain era las entradas da las societads da chapital sco era quellas da l'economia publica e da las assicuranzas socialas. Ultra da quai vegnan las entradas da las societads da chapital attribuidas mintgamai al chantun da domicil dal proprietari u al chantun, en il qual sa chatta la sedia principala da l'interpresa.

La pli auta entrada naziunala per abitant cuntanschan dapi onns ils chantuns Zug e Basilea (gist en quests chantuns è natiralmain era la quota da las societads da chapital particularmain auta).

¹ Provisori

² Visavi il 1998-99, en %

Structura da manaschi e da bransch

Dumber da las interpresas	1991	1995	1998	Midadas en %	
				91/95	95/98
Industria, commerzi	73 966	74 803	75 320	1,1	0,7
Servetschs	216 810	222 857	237 129	2,8	6,4
Grondezzas					
0–9 emploiads a temp cumplain	250 094	259 625	276 482	3,8	6,5
10–49 emploiads a temp cumplain	32 978	31 056	29 403	–5,8	–5,3
50–249 emploiads a temp cumplain	6 527	5 908	5 544	–9,5	–6,2
+250 emploiads a temp cumplain	1 177	1 071	1 020	–9,0	–4,8
Total	290 776	297 660	312 449	2,4	5,0

Emploiads	1991	1995	1998	Midadas en %	
				91/95	95/98
Industria, commerzi	1 291 700	1 114 630	1 024 476	–13,7	–8,1
Servetschs	2 469 209	2 434 185	2 446 952	–1,4	–0,5
Emploiads per interpresas:					
Industria, commerzi	17,5	14,9	13,6	–14,7	–8,7
Servetschs	11,4	10,9	10,3	–4,1	–5,5

Las pli grondas branschas (Emploiads)	1991	1995	1998	Midadas 95/98	
				absolut	%
Servetschs sanitar e socials	325 445	357 728	378 322	20 594	5,8
Commerzi en detagl	389 331	358 803	342 535	–16 268	–4,6
Industria da construcziun	383 378	337 930	291 034	–46 896	–13,9
Servetschs per interpresas ¹	255 342	254 085	264 541	10 456	4,1
Hotellaria / restauraziun	234 292	221 478	216 649	–4 829	–2,2
Instrucziun	200 792	215 021	220 004	4 983	2,3
Commerzi a l'engrossa ²	206 736	187 090	188 887	1 797	1,0
Administraziun publica ³	127 206	123 933	125 059	1 126	1,0
Commerzi da credits	133 750	122 576	116 945	–5 631	–4,6
Construcziun da maschin	174 247	115 836	111 911	–3 925	–3,4

Midada da structura

La structura da las branschas da l'economia svizra è sa midada vinavant ils onns novanta. Branschas economicas da l'industria tradiziunalmain fermas, sco p.ex. la construcziun da maschin, han subi considerablas sperditas d'occupaziun. Las branschas da servetschs, sco p.ex. ils servetschs sanitar e socials e l'instrucziun, èn perencunter creschidas fitg. Ma l'occupaziun sa sminuescha era en bleras branschas da servetschs (p.ex. commerzi a l'engrossa, commerzi en detagl e da credits).

La ferma tendenza ad ina societad da servetschs va a pèr cun il svilup ad interpresas pli e pli pitschnas (consequenza da la repartiziun da la lavur che crescha ils davos onns). La structura da l'economia svizra vegn en general definida d'interpresas pli pitschnas e mesaunas. 99,7% da las interpresas han main che 250 emploiads a temp cumplain, radund 69% dals emploiads lavuran en quellas (1998).

¹ T. a. cussegliaziun da dretg e d'interpresa, biro d'architecture e d'inschigners, reclama

² Incl. intermediaziun commerciala

³ Incl. assicuranza sociala

Producziun industrialia

Producziun industrialia media annuala 1995 = 100

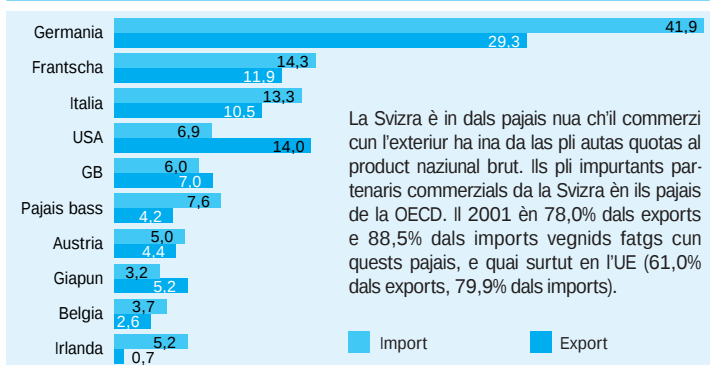
	1990	1995	1997	1998	1999 ¹	2000 ²
Total manaschis d'elavuraziun; industria	97	100	104,9	109,1	112,7	122,7
Aliments e bavrandas; elavuraziun da tubac	98	100	93,9	93,4	94,8	94,1
Textilias e vestgadira	109	100	96,5	92,3	87,2	86,9
Rauba da tgirom e chalzers	199	100	81,0	75,4	63,1	65,5
Elavuraziun da laina (senza mobiglias)	110	100	101,0	106,7	106,7	112,0
Manaschis da palpiri, chartun, ediziun e stampa	95	100	99,7	109,2	114,7	124,1
Industria chimica	70	100	125,7	135,8	152,0	163,0
Rauba da gumma e da materia sintetica	107	100	99,3	104,2	109,7	114,4
Auters products da minerals na metallics	124	100	93,2	95,8	105,3	126,3
Elavuraziun da metal	117	100	101,6	108,7	110,4	123,6
Maschinas	...	100	108,3	110,4	105,5	123,1
Electronica, mecanica fina, optica, uras	...	100	107,2	109,9	114,2	125,4
Construcziun da vehichels	...	100	97,3	83,0	82,9	95,9

Commerzi cun l'exteriur

en milliuns francs

	Import			Export		
	1990	2000	2001	1990	2000	2001
Total	96 611	128 615	130 052	88 257	126 549	131 717
da quai:						
Products agrars e forestals	8 095	9 925	9 936	2 998	4 428	4 388
Textilias, vestgadira, chalzers	8 806	8 905	8 993	4 984	3 891	3 934
Chemicalias	10 624	21 899	26 256	18 425	35 892	41 833
Metals	9 025	10 735	10 328	7 537	10 892	10 453
Maschinas, electronica	19 794	31 583	29 583	25 527	37 137	36 022
Vehichels	10 230	14 903	14 163	1 485	3 054	3 042
Instruments, uras	5 786	8 031	8 165	13 330	20 516	21 641

Ils pli impurtants partenaris commerzials 2001 (en Mia. fr.)

¹ Revedi
² Provisori

Surfatscha agrara utilisabla (en ha)	1990	1999	2000	Midadas en % 1990–2000
Ers averts	312 606	293 949	292 548	–6,4
Prads artificials	90 319	115 933	115 490	27,9
Prads natirals e pastgiras ¹	634 719	626 799	629 416	–0,8
Viticultura	12 403	12 921	13 223	6,6
Pomicultura	7 336	7 786	7 857	7,1
Ulteriura surfatscha utilisabla	11 107	14 511	13 958	25,7
Total	1 068 490	1 071 899	1 072 492	0,4

Manaschis agriculs	1990	1999	2000	1990–2000
0–3 ha surfatscha agricula utilisabla	19 819	10 068	8 371	–57,8
3–10 ha	27 092	19 561	18 542	–31,6
10–20 ha	31 630	25 808	24 984	–21,0
20–50 ha	13 590	17 033	17 433	28,3
>50 ha	684	1 121	1 207	76,5
Total	92 815	73 591	70 537	–24,0

Persunas occupadas e mecanisaziun	1990	1996	2000	1996–2000
Umens	161 484	150 635	129 161	–14,3
Dunnas	92 077	74 514	74 161	–0,5
Tractors a dus ischigls	112 225	112 008	...	...
Mulscheras ed indrizs da mulscher	6 946	12 557	...	...
Silos (m³)	4 860 110	5 184 949	...	...

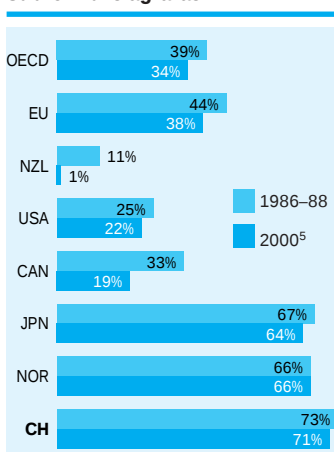
Consum e produziun 2000

	Cons. (kg) ²	Prod. (%) ³
Latg da consum	98,7	97,2
Verdura	95,9	51,3
Fritgs	99,6	58,2
Graun	79,1	51,5
Charn (netto)	51,9	77,8
Tartuffels	58,4	97,9
Zutger	50,9	58,9
Grass vegetals, ielis	16,2	17,9
Chaschiel grass	18,3	110,8
Ovs	10,3	47,8
Peschs, crustaccas	7,8	3,6
Paintg	5,9	85,2

Producziun (en miu. fr.)

	1998	1999	2000
Total	7 894	7 239	7 583
da quai products			
d'animals en %	68,0	68,5	68,8

Subvenziuns agraras⁴

¹ Senza pastgiras d'alpegiar

² Per persuna

³ Produci en Svizra, en % dal consum

⁴ Quota da las subvenziuns en % da la valur da produziun agrara

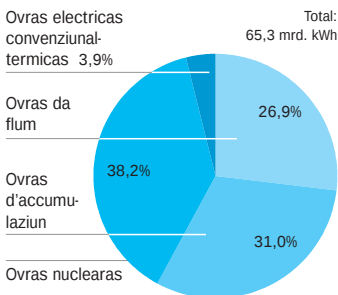
⁵ Valurs provisorias

Funtaunas: UST, Uffizi da construcziuns agriculas

Consum final tenor purtader d'energia

en terajoule ¹	1970	1980	1990	1998	1999	2000
Products dad ieli	454 570	488 300	501 050	518 560	523 800	510 360
Combustibels	316 510	309 480	247 830	244 100	236 950	217 110
Carburants	138 060	178 820	253 220	274 460	286 860	293 250
Electricitad	90 310	126 910	167 670	178 630	184 370	188 540
Gas	7 360	33 740	63 430	91 370	94 940	95 220
Charvun e cocs	24 440	13 630	14 360	3 810	3 980	5 850
Laina, charvun da lain ²	10 110	9 670	17 090	20 930	20 590	19 970
Chalira a distanza	...	7 920	10 420	13 250	13 290	13 280
Rument e ruments industrials	...	3 700	8 680	14 830	14 530	15 740
Ulteriuras energias regenerablas ³	...	...	3 440	5 720	6 270	6 330
Total	586 790	683 870	786 140	847 100	861 770	855 290

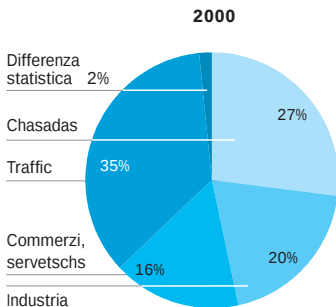
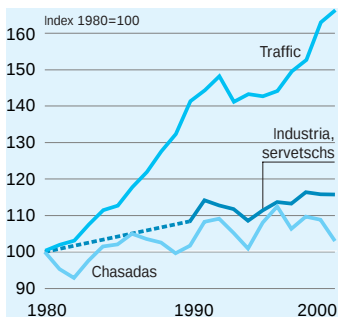
Producziun d'electricitad 2000

Facturs che influenzeschan il consum d'energia

Quai èn surtut la creschientscha economica, il progress tecnic, il traffic, il dumber da la populaziun e da las abitaziuns ed ils pretschs d'energia; ina rolla impurtanta (schebain mo a curta vista) gioga era l'aura. L'augment da l'entir consum d'energia (dapi 1970 per 46%) è en emprima lingia d'attribuir al traffic pli grond.

Consum final tenor gruppas da consumers

¹ 1 terajoule (TJ) correspunda a radund 24 t ieli dad arder u carburants dad ieli resp. radund 0,28 miu. kWh

² A partir dal 1990 nova metoda da retschertga

³ Sulegl, biogas, chalira da l'ambient

Funtauna: Uffizi federal d'energia

La Svizra e l'Europa

		Svizra	Germania	Grezia
Populaziun (en 1000; entschatta da l'onni)	1999	7 142	82 087	10 534
Quota da las personas sut 15 (en %)	1999	17,5	15,5	16,5*
Quota da las personas sur 65 (en %)	1999	15,2	16,6	15,8*
Naschientschas (pro 1000 abitants)	1999	11,0	9,4	9,7 ^p
Naschientschas ordaifer la lètg (en %)	1999*	10,0	21,6	3,8 ¹⁴
Aspectativa da vita tar umens (en onns)	1999*	76,5	74,0	75,5 ^p
Aspectativa da vita tar dunnas (en onns)	1999*	82,5	80,3	80,6 ^p
Maridaglias (pro 1000 abitants)	1998	5,4	5,1	5,3
Divorziis (pro 1000 abitants)	1998*	2,5	2,3	0,9
Mortalitad da pops (pro 1000 naschientschas)	1998	4,8	4,7	6,7
Saldo da migraziun (pro 1000 abitants)	1999 ^p	3,1	2,5	2,4
Esters domiciliads (en % da la populaziun)	1999	19,2	8,9	1,6
Persunas pro chasada	1998*	2,3 ¹³	2,2	3,0
Persunas cun terminaziun terziara ¹ (en %)	1999	23,6	22,9	–
Surfatscha agrara (en % da la surfatscha totala)	1997*	36,9	49,0	39,0
Surfatscha da guaud (en % da la surfatscha totala)	1999*	30,8	30,0	23,0
Emissiuns CO ₂ (en t pro abitant)	1998	6,3	10,7	8,1
Autos da personas (pro 1000 abitants)	1999	484	515	275
Accidents da traffic ² (pro 1000 autos da personas)	1999	6,8	9,3	9,3 ¹⁴
Persunas cun gudogn en l'agricultura (en %) ³	2000	4,7	2,6	17,0
Persunas cun gudogn en l'industria (en %) ³	2000	24,8	33,5	22,5
Persunas cun gudogn en ils servetschs (en %) ³	2000	70,5	63,8	60,5
Quota da gudogn ⁴ dunnas	2000	57,6	48,9	38,7
Quota da gudogn ⁴ umens	2000	77,8	66,7	62,2
Quota dals dischoccupads	2000	2,7	7,9	11,1
Dunnas	2000	3,1	8,3	16,7
Umens	2000	2,3	7,6	7,3
Dunnas en plazzas parzialas (en %) ⁵	2000	53,5	37,9	7,9
Umens en plazzas parzialas (en %) ⁵	2000	10,3	5,0	2,6
Temp da lavur emnil ⁶ (uras)	2000	41,8	40,1	40,9
Exports pro abitant (en US\$) ⁷	2000	15 184	7 605	2 387
PNB pro abitant (en US\$) ⁸	2000	29 892	24 931	16 244
PNB, creschament mesaun real (en %, p.a.)	1990–2000	0,7	1,9	2,2
Rata d'inflaziun	2000	1,6	1,9	3,2
Deficit public (en % dal PNB) ⁹	2000	–1,2	–1,2	1,1
Daivets publics (en % dal PNB) ¹⁰	2000	49,1	60,8	102,7

¹ Da la populaziun tranter 25–64 onns

² Accidents cun donn da personas

³ En % da tut las personas cun gudogn

⁴ Personas activas (persunas cun gudogn e dischoccupads) en % da las dunnas resp. dals umens sur 15.

⁵ En % da las dunnas resp. dals umens cun gudogn

⁶ Indicaziuns mo per occupads a temp cumplain

⁷ Export da raubas e servetschs

⁸ Per paritads currentas da la capacitad da cumpra

⁹ Valur max. lubida tenor contracts da Maastricht: 3%

							
Spagna	Frantscha	Italia	Pajais bass	Austria	Svezia	Reginavel uni	Uniun europ.
39 418	59 099	57 078	15 808	8 092	8 858	59 501	375 370
15,2	18,9	14,6	18,4*	17,1 ¹⁴	18,0 ¹⁵	19,2 ¹⁴	16,9
16,6	15,8	17,4	13,4*	15,4 ¹⁴	17,8	15,7 ¹⁴	16,2
9,6 ^p	12,7 ^p	9,3	12,7	9,7	10,0	11,8 ^p	...
14,5 ¹⁴	40,7	8,7	22,8	30,5	55,3	38,8	...
75,3	74,9	75,5	75,2	74,4	77,1	74,8	...
82,5	82,3	81,8	80,7	80,9	81,9	79,7	...
5,3	4,8	4,8	5,5	4,8	3,6	5,1	...
0,9	2,0	0,6	2,1	2,2	2,3	2,7	...
5,0	4,7	6,2	5,2	4,9	3,5	5,7	...
1,0	0,9	1,8	2,8	1,1	1,5	2,7	...
2,0	5,6	2,2	4,1	9,2	5,5	3,8	5,1
3,2	2,5	2,7	2,3	2,5	2,1	2,4	...
21,0	21,5	9,3	22,6	10,9	28,7	24,8	...
59,0	56,0	56,0	44,0	41,0	7,0	66,0	43,0
32,0	31,0	23,0	9,0	48,0	74,0	10,0	38,0
6,6	6,6	7,6	11,5	7,7	6,2	9,6	8,7
424	465	544	398	494	440	414	460
5,8	4,5	6,5 ¹⁴	...	10,6	4,1	9,6	...
6,9	4,2	5,2	3,3	6,1	2,9	1,5	4,3
30,8	26,3	31,8	21,6	30,0	24,4	25,4	29,0
62,4	69,5	63,0	75,1	63,9	72,7	73,0	66,8
39,2	49,1	35,7	54,1	49,4	56,5	54,2	46,9
62,9	63,0	61,7	73,2	68,9	64,5	70,8	65,8
14,0	10,2	10,8	2,7	4,7	5,5	5,6	8,4
20,4	12,2	14,9	3,5	4,6	5,0	4,9	9,9
9,7	8,6	8,3	2,2	4,8	5,9	6,1	7,2
17,2	31,0	17,4	70,6	33,0	36,3	44,5	33,7
2,9	5,4	3,9	19,3	4,3	10,7	9,0	6,3
40,6	38,9	38,6	39,0	40,1	40,0	43,6	40,3
4 234	6 298	5 326	15 139	11 677	12 151	6 467	7 845
19 194	23 276	24 395	27 662	26 800	24 309	22 882	20 594
2,4	1,8	1,4	2,8	2,3	1,5	2,0	2,0
3,4	1,7	2,6	2,5	2,4	1,3	2,9	2,5
0,3	1,4	0,3	-2,2	1,1	-4,1	-1,9	-0,6
74,4	64,1	110,8	56,1	63,5	62,1	53,8	70,7

¹⁰ Valur max. tenor contracts da Maastricht: 60%

¹¹ Stimaziun

¹² 1995

¹³ 1990

¹⁴ 1998

¹⁵ sut 16

^p Provisori

* U davos datas avant maun

Funtaunas: UST, Eurostat, OECD, Naziuns unidas

Dumonda ed offerta 2000

	Letgs, plazs da dormir		Pernottaziuns	
	en 1000	%	en 1000	en %
Hotels e manaschis da cura	266	24,8	35 020	50,7
Chalets, abitaziuns da vacanzas	360	33,5	18 770	27,2
Campadis, piazzas per rulottas	211	19,7	7 442	10,8
Albierts per giuvenils	6	0,6	803	1,2
Alloschaments da gruppas	230	21,4	7 000	10,1
Total	1 073	100,0	69 035	100,0

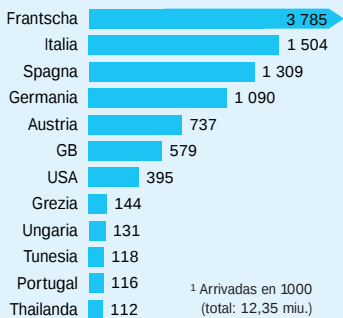
Bilantscha dal traffic dad esters

(en miu. fr.)	1980	1990	1999	2000
Entradas	5 602	10 296	11 767	12 993
Expensas	4 060	8 159	10 175	10 808
Saldo	1 542	2 137	1 592	2 185

Entradas dal turissem intern	5 200	7 400	9 400	9 700
------------------------------	-------	-------	-------	-------

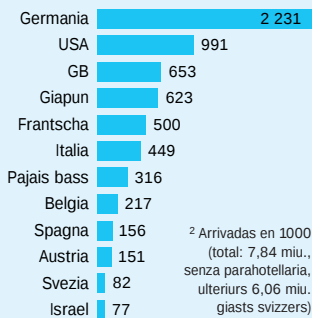
Turissem internaziunal 2000

Svizzers a l'exteriur¹

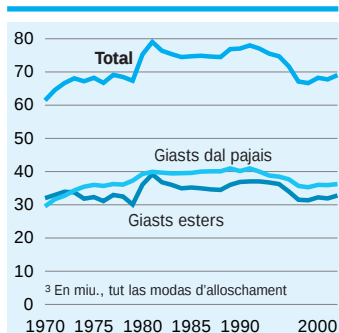
¹ Arrivas en 1000
(total: 12,35 miu.)

Giasts en Svizra²

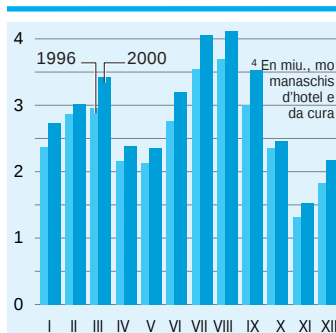

² Arrivas en 1000
(total: 7,84 miu.,
senza parahotellaria,
ulteriurs 6,06 miu.
giasts svizzers)

Pernottaziuns³

Pernottaziuns⁴ tenor mais

Rait en km	1970	1980	1990	1999	2000
Viafier	4 991	4 982	5 030	...	...
Via	60 139	66 544	70 970 ¹	71 148 ^{1,2}	...
da quai via naziunala	651	1 170	1 495	1 642	1 638

Dumber dals vehichels	1970	1980	1990	2000	2001
Autos da persunas	1 383 204	2 246 752	2 985 399	3 545 247	3 629 713
Motos	142 107	137 340	299 264	493 781	521 390
Vehichels per il transport da rauba	106 997	169 402	252 136	278 518	285 246
da quels autos da furniziun	...	...	196 845	227 316	233 920

Accidents da traffic sin via	1970	1980	1990	1999	2000
Accidents da traffic sin via	74 709	67 160	79 436	79 787	75 351
da quels cun persunas blessadas	28 651	25 649	23 834	23 434	23 737
Blessads	35 981	32 326	29 243	29 527	30 058
Morts	1 694	1 246	954	583	592

Prestaziuns da traffic ³	1970	1980	1990	1997	1999
Traffic da persunas viafier ⁴	9 339	9 964	12 678	14 104	...
Traffic da persunas via ⁵	45 882	67 041	77 759	80 715	82 570
Traffic da rauba viafier ⁴	6 983	7 799	8 862	8 688	...
Traffic da rauba via	4 846	7 287	11 548	17 863	20 487 ⁶

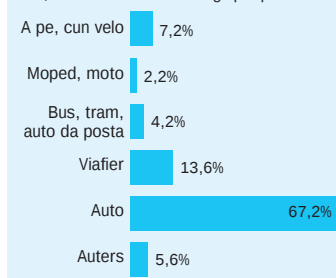
Traffic da rauba che traversa las Alps 2000⁷

(en milliuns tonnas nettas)

	Total	Viafier transit (%)	Augment ⁸	Total	Via transit (%)	Augment ⁸
Frantscha	9,4	33,0	20,5	25,8	31,8	29,0
Svizra	20,6	83,0	17,0	8,9	52,8	122,5
da quai Gottard	16,8	84,5	20,9	7,6	57,9	153,3
Austria	8,7	90,8	77,6	26,6	90,6	63,2
Total	38,7	72,6	27,3	61,3	60,4	52,1

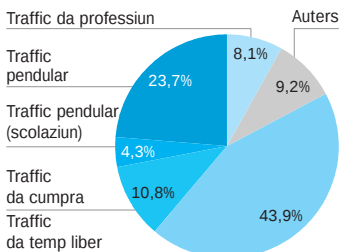
Utilisaziun dals meds da transport

2000, relativ als kilometers fatgs per persuna

Diever dal traffic

2000, relativ als kilometers fatgs per persuna (total: 37,1 km/di)

¹ Vias communalas: stadi 1984

² Reclassificaziun da vias chantunalas a vias communalas

³ En milliuns kilometers da persunas resp. en milliuns tonnas kilometricas

⁴ Be viafiers

⁵ Traffic privat

⁶ Extrapolaziun

⁷ Viafier: Alps Mt Cenis-Brenner;

Via: Alps Fréjus-Brenner

⁸ Augment visavi 1989 en %

Funtaunas: UST, UFST (Uffizi federal dal svilup territorial)

Construir ed abitar

Expensas da construcziun

(en miu. fr.)	1980	1990	1998	1999	2000
Total	25 336	49 182	41 542	40 917	43 708
Expensas publicas	8 448	14 993	15 250	14 835	15 983
Construcziun bassa	5 037	7 999	8 516	8 616	10 060
da quai vias	...	...	4 110	4 349	5 221
Construcziun auta	3 411	6 994	6 735	6 219	5 923
Expensas privatas	16 918	34 189	26 292	26 081	27 725
da quai abitar	...	...	17 145	16 783	17 147

Construcziun d'abitaziuns

	1980	1990	1998	1999	2000
Chasas d'abitar novas	20 806	16 162	16 866	17 437	16 962
da quellas chasas d'ina famiglia	16 963	11 200	13 429	14 149	13 768
Abitaziuns novas	40 876	39 984	33 734	33 108	32 214
cun 1 chombra	2 122	2 010	501	570	528
2 chombras	4 598	5 248	2 451	2 258	1 779
3 chombras	7 094	8 937	6 063	5 166	4 630
4 chombras	11 557	12 487	11 788	10 812	10 783
5 chombras u dapli	15 505	11 302	12 931	14 302	14 494

Dumber d'abitaziuns

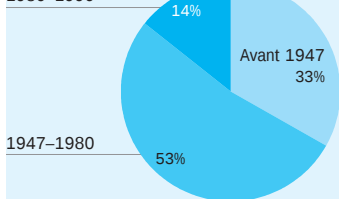
	1980	1990	1998	1999	2000
Dumber	2 702 656	3 140 353	3 507 522	3 542 171	3 574 988
da quai vidas (%)	0,74	0,44	1,85	1,66	1,49

Aspects da l'abitar 1990

Vegliadetgna da las abitaziuns

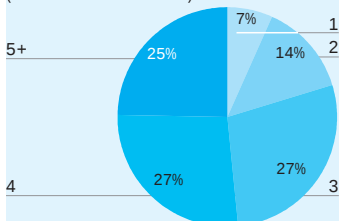
(perioda da construcziun)

1980–1990

Grondezza da las abitaziuns

(dumber da las stanzas)

Spazi d'abitar

La surfatscha media d'abitar per persuna munta a 39 m². Ella è s'augmentada ils davos decennis considerablmain (1980: 34m²). Era il dumber da las chasas d'ina famiglia è creschì fitg. El importa 54% da las chasas d'abitar (1980: 47%). Da tut las abitaziuns sa chattan dentant mo 21% en chasas d'ina famiglia.

Relaziuns da proprietad

Strusch in terz da las abitaziuns appartegna a personas giuridicas (societads immobigliaras, fundaziuns da provediment professiunal etc.), 69% (1980: 68%) appartegnan a personas privatas. Ma sulettmain 31% da las abitaziuns abitadas permanentmain vegnan er duvradas da lur proprietaris. Quai è en l'Europa lunsch ora la quota la pli bassa.

Structura d'expensas¹ da las chasadas privatas 2000

Expensas da consum	63,1	%
Aliments, bavrondas senza alcohol	8,3	
Bavrondas cun alcohol e tubacs	1,3	
Vestgadira e chalzers	3,3	
Abitar ed energia	17,6	
Mobigliar	3,2	
Tgira da la sanadad	4,0	
Traffic	7,5	
Transmissiun d'infurmaziuns	1,8	
Divertiment, recreaziun e cultura	6,7	
Scolaziun	0,4	
Restaurants e chasas d'alloschi	6,5	
Ulteriuras raubas e servetschs	2,5	

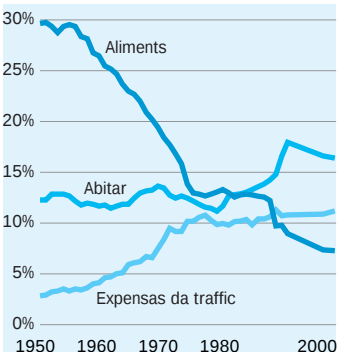
Expensas da transfer 36,9

Contribuziuns da l'assicuranza sociala	9,5
Assicuranza da malsauns (assic. da basa)	4,8
Assicuranza da malsauns (assic. suppl.)	1,8
Ulteriuras contribuziuns d'assicuranza	4,7
Taglias e taxas	13,6
Contribuziuns ed auters transfers	2,6

Expensas mensilas

per chasada en francs	7634
Persunas per chasada	2,4

Expensas da las chasadas³

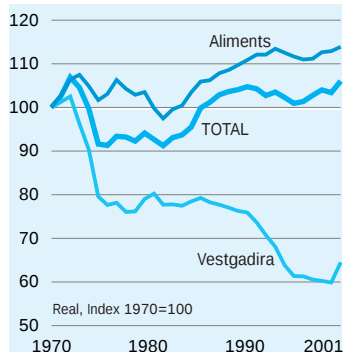
La structura d'expensas è sa midada

Mesirà cun il total dal budget da chasada è la quota da las expensas da consum sa sbassada considerablmain dapi il 1990 (excepziuns: abitar, transmissiun d'infurmaziuns e divertiment, recreaziun e cultura). Creschidas èn dentant las expensas da transfer (taglias ed assicuranzas); là è la quota s'augmentada da 31% sin 37%. Il pli ferm augment è da constatar tar las premias da las cassas da malsauns (da 262 sin 503 francs/chasada; incl. assicuranzas supplementaras) – ina consequenza dals custs creschents en la sanadad publica. Ma era las contribuziuns a l'assicuranza da dischoccupads (dad 8 sin 76 francs) e las premias per assicuranzas da vita èn creschidas fermamain (dad 76 sin 180 francs).

Svieutas dal commerzi en detagl 2001²

	%
Aliments e products da giuditment	0,9
Vestgadira e textilas	7,7
Ulteriuras gruppas	2,7
Total	2,6

Svieutas dal commerzi en detagl

¹ En % da las expensas totalas dal budget

² Midada reala visavi l'onn precedent en %

³ Quotas d'importants posts d'expensas da las chasadas privatas (emploiad), 100 % = tut las expensas

Rendaquints

en milliardas francs	Entradas		Expensas		Deficits	
	1999	2002 ³	1999	2002 ³	1999	2002 ³
Confederaziun	43,0	50,8	46,3	52,2	-3,3	-1,4
Chantuns	58,5	63,8	57,8	64,4	0,7	-0,6
Vischnancas ¹	40,5	42,4	39,7	42,8	0,8	-0,4
Total²	117,8	130,6	119,4	133,0	-1,7	-2,4

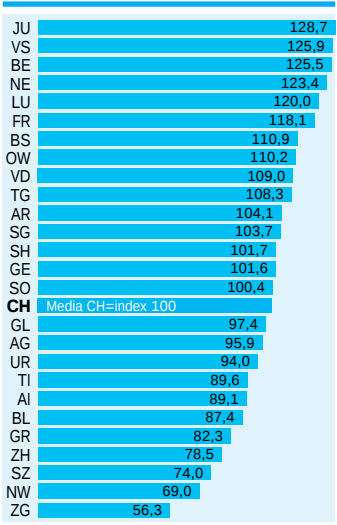
Daivets (en mia. fr.)

	1980	1990	1999	2000	2001 ³	2002 ³
Confederaziun	31,7	38,5	98,4	105,3	105,0	114,9
Chantuns	22,4	30,5	62,8	64,3	63,0	63,6
Vischnancas ¹	23,0	29,0	38,6	37,9	39,0	39,4
Total	77,1	98,0	199,8	207,5	207,0	217,9

Structura da las entradas e da las expensas 1999

	miu. fr.	Quota confede-razion %
Entradas	117 755	36,5
Taglias	85 711	45,5
dad entradas, facultad	60 231	25,4
Taglias sin possess e sin las expensas	1 770	-
Taglias da consumaziun	23 710	100,0
Ulteriuras entradas	32 044	12,4
Expensas	119 439	38,7
Administraziun generala	7 797	22,4
Giustia, polizia	6 544	7,8
Defensiun naziunala	5 402	92,3
Furmaziun	21 971	14,9
Cultura, temp liber	3 646	13,2
Sanadad	15 104	1,3
Bainstar social	23 143	51,9
Traffic	12 074	57,3
Ambient, planificaziun territoriala	4 819	15,9
Agricultura	4 683	89,4
Expensas da finanzas	10 084	82,5
Ulteriuras expensas	4 174	68,9

Chargia fiscal⁴ 2000

Quota statale creschenta

En connex cun la creschientscha da l'economia dals davos decennis è la rolla dal stadi en Svizra – sco en la plipart dals pajais industrials – sa midada essenzialmain. Tras l'impurtanza pli gronda da prestaziuns d'infrastructura (p.ex. traffic, protecziun da l'ambient) e da finamiras da redistribuziun (bainstar social, subvenziuns) è la part da las expensas publicas al product naziunal brut – l'uschenumnada quota statale – creschida considerablmain ed ha cuntanschi il 2000 37,8% (1970: 26,1%).

¹ Per part stimaziuns

² Senza dumbraziuns dublas

³ Budget

⁴ Taglias sin entradas e facultad da personas naturalas
Funtaunas: Administraziun federala da finanzas,
Administraziun federala da taglia

Summa da bilantscha e gudogns da las bancas, fin 2000

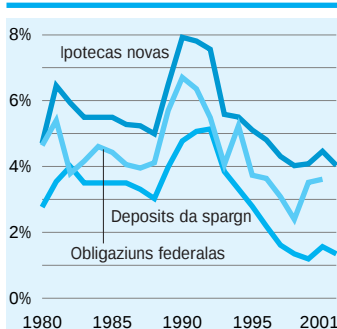
Gruppas da bancas	Dumber d'instituts		Summa da bilantscha		Gudogn ann.		Sperdita ann.	
	1990	2000	en miu. fr.	midadas ¹	en miu. fr.	en miu. fr.	en miu. fr.	en miu. fr.
Bancas chantunalas	29	24	303 385	2%	1 072	149		
Bancas grondas	4	3	1 340 310	-11%	11 539	...		
Bancas reg. e cassas da spargn	204	103	75 808	2%	370	1		
Bancas Raiffeisen ²	2	1	77 142	18%	349	...		
Ulteriuras bancas	218	204	290 968	9%	5 273	132		
Filialas da bancas estras	16	23	18 843	-13%	158	29		
Banchiers privats	22	17	18 424	19%	713	...		
Total	625³	375	2 124 880	-5%	19 474	310		

Structura da bilantscha da las bancas 2000

Activas	%
Meds liquids	0,8
Pretensiuns da palpiris monetars	5,0
Pretensiuns visavi bancas	24,8
Total credits	43,7
Pretensiuns visavi clients	19,6
Pretensiuns ipotecaras	24,1
Effectivs da commerzis en vaglias	9,5
Investiziuns finanzialas	3,5
Participaziuns	1,5
Investiziuns realas	1,0
Ulteriuras activas	9,3
Metals prezios	0,8
Total	100,0
da quai exterior	56,0

Passivas	%
Pretensiuns da palpiris monetars	2,5
Pretensiuns visavi bancas	27,7
Daners da clientella	49,7
Duairs en furma da spargn	9,9
Duairs en furma d'investiziuns	3,7
Ulteriurs duairs a vista	7,3
ed a temp	20,1
Obligaziuns da cassa	1,8
Emprests ed emprasts ipotecars	6,9
Ulteriuras passivas	13,2
Agens meds	5,5
Metals prezios	1,4
Total	100,0
da quai exterior	52,0

Tschains la fin da l'onn⁴

Curs da devisas⁵

	1997	1999	2001
US\$ 1	1,4509	1,5027	1,6866
Yen 100	1,2012	1,3280	1,3892
EURO	1,6440	1,6003	1,5103
DM 100	83,70	81,82	77,22
FF 100	24,86	24,40	23,02
Lira 100	0,0852	0,0826	0,078
£ 1	2,3750	2,4300	2,4275

Assicuranzas privatas 2000

(en miu. fr.)	Entradas	Expensas
Assicuranza da vita	38 687	27 901
Accidents e donns	30 476	19 883
Reassicuranza	15 174	10 613
Total	84 337	58 397

¹ Midada visavi l'onn precedent en %

² In'associaziun cun 892 instituts colliads (fin 1997)

³ Inklus societads da finanzas

⁴ Deposits da spargn ed ipotecas novas tar bancas chantunalas

⁵ Media annuala, commerzi interbancar, en francs svizzers

Funtaunas: Banca naziunala svizra, Uffizi federal d'assicuranzas privatas

Segirtad sociala

Quint general da la segirtad sociala (novas basas da calculaziun)

Indicaturis ils pli impurtants	1990	1995	1997	1998	1999
Expensas totalas	63 207	93 826	103 813	106 887	109 191
Prestaziuns socialas	56 547	82 831	95 387	97 316	99 833
Entradas	85 921	115 348	122 427	126 570	129 312
Quota da las expensas socialas ¹	19,92	25,82	27,95	28,13	28,10

Expensas totalas ed entradas tenor rescchims (en milliuns francs, senza dumbraziuns dublas)

Expensas totalas	1999	Expensas totalas	1999
Assicuranzas	93 087	Pajaments continuads dal salari	2 289
Assicuranza per vegls e surv. AVS	27 008	Prest. tenor basegn	6 931
Prevenziun professiunala PP	30 400	Prest. supplementaras PS (AVS, AI)	2 237
Assicuranza d'invaliditad AI	8 200	Agid social	2 129
Assicuranza da malsauns oblig. AMO	13 540	Politica d'asil	1 463
Ass. oblig. cunter accidents AOA	4 944	Autras	1 102
Ass. cunter la dischoccupaziun AD	4 368	Subvenziuns	6 191
Supplements da famiglia chantunals SF	4 187	Spitals etc.	5 265
Assicuranzas finanziadas dal stadi	438	Autras	926
Entradas	1999	Entradas	1999
Assicuranzas	113 401	AMO	13 539
AVS	26 548	AOA	6 280
PP	48 800	AD	6 117
AI	7 520	SF, ulteriurs	4 597

Prestaziuns socialas tenor funcziuns (en milliuns francs)

	1998	1999		1998	1999
Vegliadetgna	42 554	44 361	Famiglia/uffants	5 134	5 209
Malsogna/tgira d. sanadad	23 100	23 957	Dischoccupaziun	5 522	3 993
Invaliditad	11 686	12 369	Exclusiun sociala	2 776	3 122
Survivenza	5 955	6 235	Abitar	589	588

Entradas tenor genres d'entradas (en milliuns francs)

	1998	1999		1998	1999
Contribuziuns socialas	66 760	65 349	Contribuziuns publ.	24 750	27 179
Patruns	38 419	36 726	Confederaziun	11 742	13 471
Lavurants	26 289	26 561	Chantuns	9 536	10 145
Retgavs da facultad	23 629	24 988	Premias AM	10 341	10 557
Da quai PP	20 513	22 000	Uteriuras entradas	1 090	1 240

Assicuranzas socialas: Retschaviders l'onni 1999 (en 1000)

AVS: ren. vegliadetgna	1 483,7	PP: rentas vegliad.	379,1 ²	AI: rentas invalid.	227,8
AVS: rentas supplement.	65,7	PP: rentas surviv.	190,6 ²	AI: rentas suppl.	142,4
AVS: rentas survivents	119,6	PP: rentas invalid.	92,2 ²	PS a l'AI	57,4
PS a l'AV	137,0	PP: ulter. rentas	33,0 ²	AA: rentas surviv.	31,5
PS a l'AS	1,9	AD	257,3	AA: rentas invalid.	79,5

¹ Expensas totalas en % dal PNB

² 1998

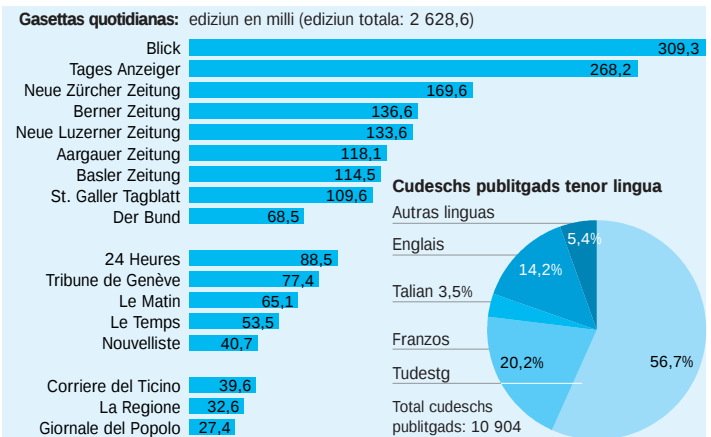
Funtaunas: UST, UFAS

Meds da massa	Dumber dals titels			Ediziun totala en 1000			
	D ¹	F ¹	I ¹	D	F	I	R
1990 ²	93	19	5	2106,6	552,6	90,1	–
1997	63	15	4	2034,9	525,7	96,1	7,4
1998	61	14	4	2031,0	507,9	97,2	6,1
1999	61	14	4	2034,3	511,3	98,8	5,8
2000	60	14	4	2014,7	508,8	99,5	5,6

Utilisaziun da radio e televisiun 2000	Radio ³			Televisiun ⁴		
	D	F	I	D	F	I
SSR	97	65	111	46	56	59
Emetturs esters	22	25	25	92	103	112
Staziuns privatas (CH)	73	53	12	...	...	...

Gasettas quotidianas e cudeschs publitgads tenor lingua 2000

Gasettas sut squitsch

LecturAs da gasettas en Svizra disponan oz d'ina purschida da gasettas main vasta che avant 20 onns. 1980 dumbrav'ins 216 unitads publicisticas (in'unitad cumpiglia tut las gasettas che collavuran sin champ redacziunal), oz (2000) èsi – suenter ina diminuziun massiva en ils onns 90 – anc 144. L'ediziun per titel munta en media a 19'000; 1980 eri pir 13'000. Anc adina predomineschan las ediziuns pitschnas: la mesadad da tut ils titels han ediziuns da stgars 5000, e questa valor media n'è strusch sa midada ils davos 20 onns. Creschids èn surtut ils 25% titels cun las pli grondas ediziuns: els cumpiglian oz 81% da l'ediziun totala (1980: 78%).

¹ D signifitgescha Svizra tudestga, F franzosa, I taliana ed R rumantscha

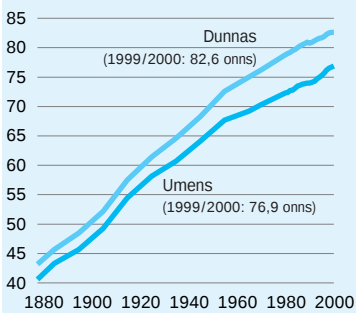
² Per part ediziuns betg verifitgadas

³ Per persuna sur 15 onns en min./di, (gli–ve)

⁴ Per persuna a partir da 3 onns en min./di, (gli–du)

Funtaunas: WEMF/REMP, SRG/SSR idée suisse, SLB/BN, Publicaziuns da medias H. Schulthess-Eberle

Aspetativas da vita

Durant quest tschientaner èn las aspetativas da vita creschidas considerablamain e quai surtut perquai che la mortalitad da pops è sa sminuida. Per las dunnas è l'aspetativa da vita creschida pli ferm che per ils umens. Lezs moran savens pli baud (avant il 70avel onn da la vita) – cunzunt pervia d'accidents ed intervenziuns violentas, cancer dal lom e zirrosa epatica.

Stadi da sanadad subjectiv

86% dals umens ed 80% da las dunnas inditgeschan (1997) d'avair ina buna u fitg buna sanadad e mo 3% dals umens resp. 5% da las dunnas sa sentan malsauns u fitg malsauns. Ma betg darar paran maldispostadads temporaras da disturbar considerablamain la lavur e la vita da mintgadi. Nus essan mintg'onns durant 11,1 dis incapabels da lavurar, sin nivels da furnaziun pli auts main savens (7,9), sin nivels pli bass pli savens (14,8).

Malsognas infectusas¹ 1999

Infecziuns gastrointestinalas acutas	8 459
Meningitis	121
Hepatitis B	180
Tuberculosa	750
AIDS	230

Accidents 2000

	Dunnas	Umens
Accidents da lavur ²	52 346	221 336
Accidents ordaifer il temp da lavur	153 300	284 579

Impedids³ 1998

Grad d'invaliditad	Dunnas	Umens
40–49%	3 323	2 876
50–66%	17 930	21 293
67–100%	53 712	81 086

Raschuns da mort 1998

Raschuns da mort 1998	Schlattaina		Gruppa da vegliadetgna			
	Dunnas	Umens	0–14	15–64	>64	
Tut las raschuns da mort	31 551	31 016	573	10 878	51 116	
Malsognas infectusas	303	397	9	280	411	
da questas AIDS	46	113	1	150	9	
Malsognas da cancer	6 653	8 462	33	4 036	11 046	
Malsognas dal sistem da la circulaziun	13 836	11 607	14	2 152	23 277	
da questas malsognas dal cor	10 052	8 800	13	1 711	17 128	
Accidents ed intervenziuns violentas	1 259	2 302	83	1 857	1 621	
da quai:						
Accidents	843	1 193	73	776	1 187	
Suicidis	362	1 009	5	978	388	
Mortalitad da pops	1970	1980	1990	1995	1997	1998
pro 1000 naschids vivs	15,0	9,1	6,8	5,0	4,8	4,8

¹ Cas novs da malsogna
² Incl. accidents da lavur ed accidents ordaifer il temp da lavur senza indicaziuns

³ Retschaviders da rentas da l'Assicuranza d'invaliditad Funtaunas: UST, Uffizi federal da sanitat publica, Uffizi federal d'assicuranzas socialas

Consum da drogas illegalas e da stimulants legals (1997)

Drogas illegalas vegnan consumadas surtut da giuvenils e giuvens creschids – per ordinari mo in pèr giadas u da temp en temp. Dals giuvenils tranter 15 e 39 onns consumeschan circa 5% regularmain, qvd. almain ina gia ad emna, cannabis e circa 1% opiat e cocain. Il consum da cannabis crescha cuntinuadamain: il 1992 era quai mo 2%. Ord vista da la sanadad publica è il consum d'alcohol e da tubac pli gravant che quel da drogas illegalas: en tut fiman radund 33% da la populaziun, 27% da las dunnas e 38% dals umens. Era questas cifras èn creschidas dapi il 1992, il pli marcant tar ils giuvenils da 15–24 onns (dunnas: da 26% sin 40%; umens: da 36% sin 46%). Auter èsi cun l'alcohol: la part da quels che consumeschan mintga di alcohol è sa sminuida da 21% sin 17%.

Servetschs 1997

duvrads l'onn passà, en %	Dunnas	Umens
Consultaziuns dal medi	85,7	73,3
Dis d'ospitalisaziun	13,1	11,7

Spitals, asils

	1996 ²	1999 ³
Total letgs da spital	47 029	44 849
da quai:		
Letgs per la tgira generala	31 665	28 389
Clinicas da psichiatria	9 096	8 152
Chasas da vegls u da tgira	...	80 797

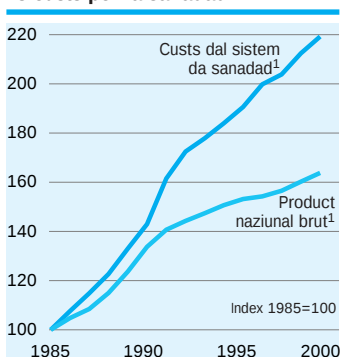
Medis

pro 100'000 abitants	1980	1999
Medis cun ina pratica	117	190
Dentists	35	48

Custs da sanadad

miu. fr.	1998	1999
Total	40 292	41 586
Tractament staziunar	19 029	19 460
Tractament ambulat	11 874	12 358
da quai:		
Medis	5 832	6 010
Dentists	2 736	2 736
Spitex	815	848
Autras prestaziuns ⁴	1 357	1 394
Bains da sanadad ⁵	4 913	5 199
da quai:		
Apotecas	3 023	3 153
Medis	1 099	1 214
Prevenziun	983	1 015
Administraziun	2 136	2 160

Ils custs per la sanadad

Il 1999 è vegnì duvrà 10,7% dal product naziunal brut per la sanadad publica; 1980 pir 8,5%. In motiv principal per quest augment è il svilup da la purschida: p.ex. dapli prestaziun, spezialisaziun e tecnisaziun, dapli confort. Main impurtant è perencunter il fatg che la glieud vegn pli veglia e l'augment da las prestaziuns da las assicuranzas socialas.

¹ Per pretschs currents
² H+, ils spitals da la Svizra
³ Statsanté UST

⁴ Sco analisas da labor, radiologia, transports
⁵ Medicaments ed apparats therapeutics

Scolaziun e scienza

Scolaziun: ferm federalissem

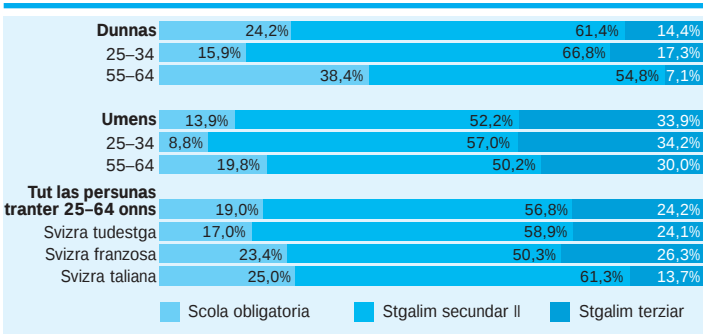
Il sistem da scolaziun da la Svizra è ordvart federalistic. La suveranità da scola han da principi ils 26 chantuns. La varietad dals differents systems da scolaziun sa manifesta cunzunt en la scola obligatoria: tut tenor chantun datti sin stgalim I da la scola secundara dus, trais u quatter tips da scola che vegnan distinguids tenor pretensiuns; era il temp total da scolaziun durant ils nov onns obligatoris variescha tranter 7100 ed 8900 uras per scolar.

Il sector da scolaziun svizzer sa mida: ils chantuns han reformà ils davos onns lur systems da scolaziun, structures naziunalas èn vegnidas transformadas (introducziun da la maturità professiunala e da las scolas autas professiunalas), l'interess per la scolaziun è creschì, las scolas da furmaziun generala han survegnì dapli impurtanza sin cust dals emprendissadis.

Scolars e students

Stgalim da scola	en 1000			Quota da las dunnas, %		
	1980/81	1990/91	2000/2001	1980/81	1990/91	2000/2001
Scolina	120,3	139,8	156,4	49	49	49
Scola obligatoria	849,6	711,9	807,3	49	49	49
Stgalim primar	451,0	404,2	473,7	49	49	49
Stgalim secundar I	362,3	271,6	285,0	49	49	50
Plan d'instrucziun spezial	36,4	36,2	48,6	39	38	38
Stgalim secundar II	299,0	295,8	307,1	43	45	48
Scolas da furmaziun generala ¹	74,8	74,5	90,2	53	55	60
Scolaziun professiunala ²	224,2	221,3	213,7	39	42	43
Stgalim terziar	85,3	137,5	162,6	30	35	42
Scolas autas universitaras	61,4	85,9	96,7	32	39	46
Scolas autas professiunalas	...	...	24,9	...	14	26
Furmaziun professiunala superiura	...	36,2	41,1	...	33	43
Stgalim indefini	–	6,7	8,2	–	51	50
Total	1 234,1	1 291,8	1 441,7	46	46	48

Nivel da scolaziun 2000

¹ Incl. scolas per professiuns d'instrucziun e preparaziun per la maturità professiunala suenter l'emprendissadi

² Incl. emprendissadi scursani e scolaziun preprofessiunala

Scolaziuns terminadas 2000

Stgalim da scola Total en %

Stgalim secundar II

Attestat da maturitad	15 024	53,9
Patentas da scolast ¹	2 898	80,0
Attestat d'emprend. terminà	56 366	47,0
Attestat da maturitad profess.	6 478	35,9
Diplom da scola media comm.	2 264	59,8
Attestat d'emprend. scursani	2 081	30,2

Stgalim terziar

Scolas autas		
Diploms da scola auta prof.	1 811	17,9
Licenziats e diploms univers.	9 686	43,9
Doctorats	2 746	34,5

Furmaziun prof. superiura

Diplom scola prof. superiura	1 083	43,1
Diplom stgalim scola tecnica	3 068	24,0
Diplom (da maister) suenter examen professional superiur	3 232	16,2
Certificat professional federa suenter examen professional	8 082	32,4
Diplom da furmaziun prof. superiura betg reglamentada da la confederaziun	8 126	55,6

Magisters² 1998/99

Stgalim da scola Total en %

Scolina	8 358	99
Scola obligatoria	72 774	59
Stgalim primar	31 823	71
Stgalim secundar I	22 594	40
Scolas cun plan d'instrucziun spezial	4 860	70

Stgalim secundar II

Scolas da maturitad ed autras		
scolas da furmaziun generala	5 516	38
Furmaziun professionala	11 533	28

Stgalim terziar

Scola auta universitara ³	30 083	35
Professuras	2 514	6
Ulteriurs docents	5 617	19
Assistents e collavurats scientifics	12 050	28

Perfecziunament⁴ 2000

en % Umens Dunnas

Total	39,5	37,8
orientà a la professiun	32,9	24,9
auter	8,4	16,1

Expensas dal maun public

per l'instrucziun 1999 (en milliuns francs)

Scolinas	786,3
Scola publica	9 746,2
Scolas spezialas	850,8
Furmaziun professionala	2 795,6
Scolas da furmaziun generala	1 828,5
Scolaziun professionala superiura	1 143,9
Scolas autas	3 809,2
Ulteriur	360,0
Total	21 320,6
Custs da persunal	15 152,2
da quai per magisters	11 647,9

Flaivlezza da leger derasada

Tenor in'enquista da l'onn 2000 po in tschintgavel dals giuvenils a la fin dal temp da scola obligatori chapir ed interpretar sin il pli in text tut simpel. Var 7% nun èn abels da far quai.

In pajais activ en la perscrutaziun

L'activitad da perscrutaziun e da svilup (p+s) en in'economia publica è in factur ordvart impurtant. Cun ina quota p+s da 2,7% dal product naziunal brut (2000) è la Svizra in dals stadis ils pli activs en la perscrutaziun.

Il 2000 èn vegnids duvrads en Svizra per p+s 10,7 milliardas francs. Da quels crodan 74% sin l'economia privata e 23% sin las scolas autas; ils ulteriurs 3% sa repartan sin la confederaziun e diversas organisaziuns privatas senza intent da gudogn.

La Svizra è tradiziunalmain fitg activa a l'exteriur en il sector da p+s. Las expensas correspundentas da l'economia privata a l'exteriur han muntà il 2000 a radund 9,8 milliardas francs ed èn uschia pli autas che quellas en Svizra.

¹ Scolas primaras, economia da chasa, lavur manuala, scolina

² Quintà en pensums a temp cumplain. Furmaziun professionala: scolas professionali artisanal-industrialas e commerzialas.

³ Incl. persunal administrativ e tecnic

⁴ Quota da participaziun da la populaziun da 20 fin 74 onns a curs da perfecziunament

Quotas da las vuschs da las partidas¹ tar las elecziuns dal cussegl naziunal 1999

Chantun	PLD ²	PCD	PSS	PPS	PLC	Adl	PEV	PL	PES	DS	PdL	Ulteriurs
ZH	17,8	5,1	25,6	32,5	0,2	2,1	3,4	–	4,1	1,5	0,8	6,8
BE	17,2	2,4	27,6	28,6	–	0,8	4,0	–	7,5	3,7	2,7	5,6
LU	22,6	33,8	10,0	22,8	–	–	–	–	8,0	0,8	0,3	1,6
UR	81,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18,3
SZ	19,1	27,3	16,4	35,9	–	–	–	–	–	–	–	1,4
OW ³	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,0
NW	90,4	–	–	–	–	–	–	–	–	8,0	–	1,6
GL	–	–	85,7	–	–	–	–	–	–	–	–	14,3
ZG	25,7	26,4	23,3	21,4	–	–	–	–	–	–	–	3,3
FR	14,8	33,7	20,3	11,4	–	–	–	–	–	0,3	–	19,5
SO	25,4	21,4	27,2	18,6	–	–	–	–	4,9	–	1,3	1,3
BS	12,1	8,6	33,3	13,6	10,7	–	3,8	–	8,7	3,8	–	5,5
BL	22,1	12,0	23,3	18,0	–	–	2,4	–	9,2	10,1	0,3	2,5
SH	40,4	–	33,6	26,0	–	–	–	–	–	–	–	0,0
AR	32,8	–	29,7	37,5	–	–	–	–	–	–	–	0,0
AI	–	73,5	–	25,7	–	–	–	–	–	–	–	0,7
SG	16,9	26,1	17,1	27,6	–	1,9	1,3	–	4,0	1,4	1,0	2,8
GR	15,1	25,5	26,6	27,0	–	–	–	–	–	–	–	5,8
AG	17,2	16,3	18,7	31,8	–	2,0	3,8	–	4,4	2,7	1,4	1,5
TG	14,7	15,8	16,1	33,2	–	–	2,8	–	6,2	2,5	2,7	6,2
TI	27,7	25,9	18,7	5,3	–	–	0,2	1,3	1,4	–	–	19,4
VD	25,0	4,5	22,4	10,7	12,6	–	–	9,9	7,1	0,9	–	6,9
VS	18,8	51,4	16,9	9,0	1,8	–	–	–	2,1	–	–	0,0
NE	20,5	–	28,0	–	24,0	–	–	9,5	14,7	2,3	–	1,0
GE	12,7	14,1	20,0	7,5	18,5	–	–	16,7	8,2	–	–	2,3
JU	19,5	39,2	34,2	7,2	–	–	–	–	–	–	–	0,0
Svizra	19,9	15,9	22,5	22,5	2,3	0,7	1,8	1,4	5,0	1,8	0,9	5,3

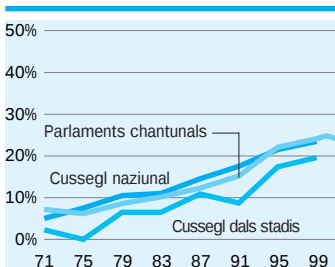
Repartiziun dals mandats en ils cussegls federals 1999

	PLD	PCD	PSS	PPS	PLC	Adl/PEV	PL	PES ⁴	DS	Ulteriurs	Total
Cussegl naziunal	43	35	51	44	6	4	3	9	1	4	200
da quai dunnas	9	8	20	3	1	0	0	6	0	0	47
Cussegl dals stadis	17	15	6	7	–	–	–	–	–	1	46
da quai dunnas	7	1	1	0	–	–	–	–	–	0	9

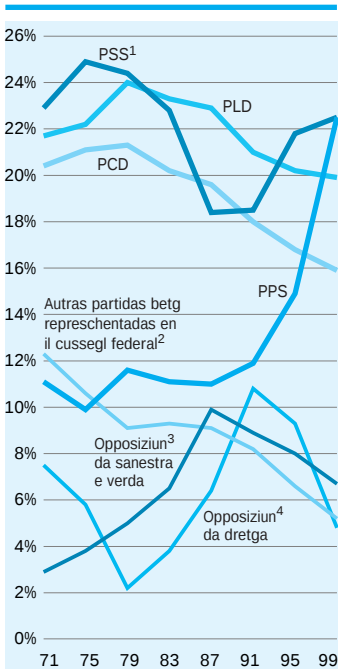
Il sistem politic
La Svizra è dapi il 1848 in stadi federativ che cumpiglia 26 chantuns. La regenza (cussegl federal) è in'autorità collegiala cun 7 commembers (dapi il 1959 mintgamai 2 mandats per PLC, PCD e PPS sco 1 mandat per PPS). Ella vegn elegida dal parlament. Lez sa cumpona da duas chombras: il cussegl naziunal (repr. dal pievel, 200 mandats) ed il cussegl dals stadis (repr. dals chantuns, 46 mandats⁵). Plinavant influenzeschan vasts dretgs dal pievel (dretg d'iniziativa e da referendum) e votaziuns dal pievel il sistem politic da la Svizra.

¹ Quota da las vuschs en %
² Abreviaziuns: cf. p. 31
³ Elecziun taciturna
⁴ Incl. la represchentanta «Allianza verda» (BE)
⁵ 2 mandats pro chantun resp. 1 mandat pro mez chantun independentamain dal dumber d'abitants

Dunnas en ils parlaments

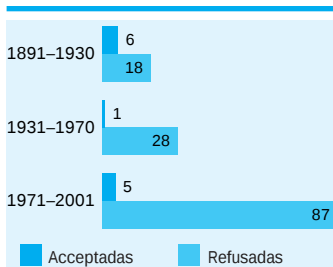

Quota da las vuschs (cussegl nazional)

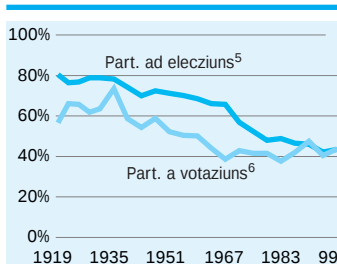

¹ Abreviaziuns:
 PLD Partida liberaldemocrata
 PCD Partida cristiandemocrata
 PSS Partida socialdemocrata da la Svizra
 PPS Partida populara svizra
 PLC Partida liberal-conservativa
 AdI Alleanza dals independents
 PEV Partida evangelica
 PL Partida da la lavur (incl. Solidarités)

Iniziativas federalas dal pievel

Participaziuns electoralas

Il sistem da partidas

La relaziun da partidas è ordvart stabila: dapi passa 50 onns varieschan las quotas da las vuschs da las partidas burgaisas da dretga ensemen tranter 60% e 65%, quellas da las partidas sanestras e verdas tranter 25% e 30%. A las elecziuns dals onns novanta han gudagnà vuschs la PSS (a quint dals verds) e la PPS (a quint da las pitschnas partidas da dretg e da la PCD e PLD).

PES Partida ecologica svizra
 DS Democrats svizzers
 PdL Partida da la libertad
² PLC, AdI, PES, PCS
³ PL, PSU, POCH, FGA, PES
⁴ Republicans, DS, UDF, PdL, Lega dei Ticinesi
⁵ Elecziuns dal cussegl nazional
⁶ Participaziun a votaziuns federalas

Sentenzias penalas 1999

Persunas sentenziadas

Total	70 336
Quota umens (%)	85,6
Quota <25 onns (%)	24,7
Quota Svizzers (%)	52,6

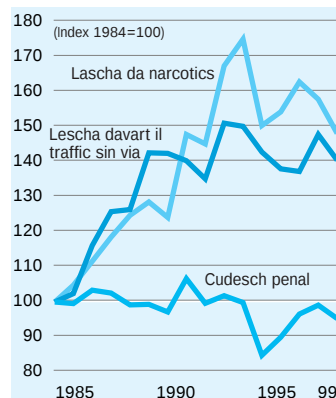
Gener da sentenzias

Praschun cundiziunada	36 200
Praschun nuncundiziunada	10 367
da quai:	
durada ≤3 mais	8 095
durada >18 mais	931
Mesiras	797
Multas	22 972

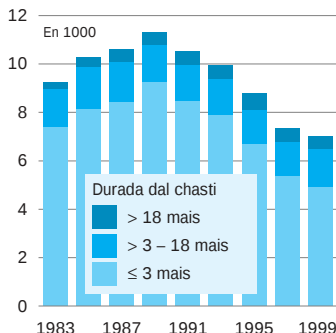
Gener da delicts

cunter il cudesch penal	21 282
da quai:	
Engol	6 553
Deturnament	885
Lesiun corporala	1 286
Mazzament intenziunà	49
Assassinat	9
cunter la lescha da traffic	36 093
da quai:	
Surpass da las reglas da traffic	21 352
Sturnadad al guvernagl	15 899
cunter la Lescha da narcotics	8 035
da quai consum da drogas (senza commerzi)	2 868
cunter la lescha davart la dimora ed il domicil dals esters	9 850
cunter la lescha penala militar	613
cunter autras leschas federalas	8 507

Condemnaziuns tenor gener da lescha

Exec. da chastis: relaschadas en 1000

Furmas alternativas d'execuziun da chastis nuncundiziunads che priveschan da la libertad

En la gronda part dals chantuns èsi oz pussaivel da prestar lavur d'util public per cumpensar chastis nuncundiziunads che priveschan per curt temp da la libertad. Il dumber da tals engaschis s'augmenta (1996: 933; 2000: 3138). Dapi il 1-9-1999 èsi era pussaivel d'exequir in chastis en furma da l'arrest en chasa cun surveglianza electronica. Fin ils 31-12-2000 èn 329 chastis vegnids exequids en questa moda.

Èn ils esters pli criminals ch'ils Svizzers?

Tranter las persunas culpaivlas che vegnan sentenziadas sa chattan considerablain dapli umens che dunnas e lunschora dapli giuvens che vegls. Las differenzas tranter esters e Svizzers èn perencunter relativamain pitschnas, sch'ins resguarda las differentas structuras da vegliadetgna e da schlattaina e sch'ins considerescha sulettain la populaziun (pia cun laschar davent requirents d'asil e turists u passants).

26 Cantons
181 Districts
2865 Visnancas
1 Stadt 1. 1. 2002

© Uffiz federal da statistica, ThemaKart,
Reproduci cun lubertscha da l'Uffiz federal
da topografia dals 2404-1996

Uffizi federal da statistica

L'Annuari statistic è l'ovra da standard da la statistica svizra. Il 2001 è el vegnì transformà cumplettaimain: dapli datas, survistas cumpressivas da tut ils temas da la statistica ed ina preschentaziun attractiva en quatter colurs. L'annuari dat in maletg cumpressiv e bain chapibel da la Svizra.

Annuari statistic da la Svizra 2002

Edì da l'Uffizi federal da statistica. Biling (tudestg/franzos), ca. 880 paginas (lià), fr. 140.–. Da retrair en librerias u directamain da la chasa editura Neue Zürcher Zeitung.

A l'annuari è agiuntada ina CD-ROM che cumpiglia ils cuntegns da la versiun stampada, cumpletta cun las tabellas da «Chantuns e citads da la Svizra 2002». La CD-ROM è adattada per tut ils computers (Windows, Mac, UNIX/LINUX), sin ils quals è installà in webbrowser (Internet Explorer, Netscape u Opera, mintgamai a partir da versiun 4), cun Java e Javascript activà.

La CD na vegn vendida suletta, ma sin la website da l'Uffizi federal da statistica è a

disposiziun dapi l'avrigl 2001 in **Lexicon statistic da la Svizra**. El cumpiglia las infurmaziuns da la CD-ROM ed anc bier dapli tabellas, texts, diagrams e chartas. Il lexicon vegn actualisà ed amplifitgà cuntinuadamain. Il pretsch per novs abunents munta a fr. 140.–, per renovaziuns d'abunament a fr. 70.– ad onn (stadi 2002). Access lexicon ed empustaziuns d'abunament: <http://www.statistik.admin.ch>

Quest tom cumplettescha ed approfundescha l'Annuari statistic da la Svizra cun infurmaziuns statisticas centralas davart las regions grondas, ils chantuns e las citads grondas en passa 300 tabellas. Datas regionalas èn da nov cuntegnidas sin la CD-ROM «Annuari statistic da la Svizra 2001 – digital».

Chantuns e citads da la Svizra

Survistas statisticas 2002

Edì da l'Uffizi federal da statistica. 432 paginas, biling (tudestg/franzos), fr. 40.–. Da retrair da l'Uffizi federal da statistica tel. 032/713 60 60 u per e-mail order@bfs.admin.ch